Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kaheksas koda)

11. mai 2017 *

Eelotsusetaotlus — Lennutransport — Määrus (EÜ) nr 261/2004 — Artikli 5 lõike 1 punkt c — Reisijatele lendude tühistamise eest antav hüvitis ja abi — Hüvitise maksmise kohustusest vabastamine — Veebipõhise reisibüroo vahendusel sõlmitud veoleping — Lennuettevõtja, kes teatas reisibüroole lennu kellaaja muutusest õigeaegselt — Reisibüroo, kes edastas reisijale selle teabe e-kirjaga kümme päeva enne lendu

Kohtuasjas C-302/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel rechtbank Noord-Nederland'i (Põhja-Madalmaade esimese astme kohus) 18. mai 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 27. mail 2016, menetluses

Bas Jacob Adriaan Krijgsman

versus

Surinaamse Luchtvaart Maatschappij NV

EUROOPA KOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: koja president M. Vilaras, kohtunikud J. Malenovský ja D. Šváby (ettekandja),

kohtujurist: H. Saugmandsgaard Øe,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Surinaamse Luchtvaart Maatschappij NV, esindaja: *advocaat* A. J. F. Gonesh,

— Prantsuse valitsus, esindajad: D. Colas ning E. de Moustier ja M.-L. Kitamura,

— Austria valitsus, esindaja: G. Eberhard,

— Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,

— Euroopa Komisjon, esindajad: N. Yerrell ja F. Wilman,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada asi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004 (millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91) (ELT 2004, L 46, lk 1; ELT eriväljaanne 07/08, lk 10) artikli 5 lõike 1 punkti c.

2 Taotlus on esitatud vaidluses Bas Jacob Adriaan Krijgsmani ja lennuettevõtja Surinaamse Luchtvaart Maatschappij NV (edaspidi „SLM“) vahel selle üle, et lennuettevõtja keeldus maksmast B. J. A. Krijgsmanile hüvitist tema lennu tühistamise tõttu.

Liidu õigus

Määrus nr 261/2004

3 Määruse nr 261/2004 põhjendused 1, 7 ja 12 on järgmised:

„(1)

Õhutranspordi valdkonnas ühenduse võetava meetme eesmärk on muu hulgas tagada reisijate kaitstuse kõrge tase. Peale selle tuleks täielikult võtta arvesse kõiki tarbijakaitse üldisi nõudeid.

[…]

(7) Käesoleva määruse tõhusa kohaldamise tagamiseks peaks selles määruses sätestatud kohustuste täitmine jääma tegutsevale lennuettevõtjale, kes teostab või kavatseb teostada lennu, olenemata sellest, kas lennuk kuulub kõnealusele ettevõtjale, on renditud ilma (*dry lease*) või koos meeskonnaga (*wet lease*) või kasutatakse seda muul alusel.

[…]

(12) Samuti tuleks vähendada lendude tühistamisest reisijatele tulenevaid raskusi ja ebamugavust. Selle saavutamiseks tuleks nõuda vedajatelt, et nad teavitaksid reisijaid lennu tühistamisest enne lennu ette nähtud algust ning pakuksid neile lisaks võimalust teekonda mõistlikkuse piires muuta, et reisijad saaks jätkata reisi teisiti. Kui lennuettevõtjad nii ei toimi, peaks nad maksma reisijatele hüvitist, välja arvatud juhul, kui tühistamise põhjuseks on erakorralised asjaolud, mida ei oleks saanud vältida isegi siis, kui oleks võetud kõik sobivad meetmed.“

4 Sama määruse artiklis 2 on ette nähtud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

b) tegutsev lennuettevõtja – lennuettevõtja, kes teostab või kavatseb teostada lennureisijaga sõlmitud lepingu alusel või sellise teise füüsilise või juriidilise isiku nimel, kes on sõlminud reisijaga lepingu;

[…]“

5 Määruse artikli 3 lõikes 5 on täpsustatud:

„Seda määrust kohaldatakse mis tahes lennuettevõtja suhtes, kes korraldab lõigetes 1 ja 2 osutatud reisijatele reise. Kui tegutsev lennuettevõtja, kes ei ole sõlminud reisijaga lepingut, täidab käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, käsitatakse seda ettevõtjat tegutsevana selle isiku nimel, kes on kõnealuse reisijaga lepingu sõlminud.“

6 Sama määruse artikli 5 lõiked 1 ja 4 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Lennu tühistamise korral:

[…]

c) on asjaomastel reisijatel õigus saada tegutsevalt lennuettevõtjalt hüvitist vastavalt artiklile 7, kui
i) neid ei ole tühistamisest teavitatud vähemalt kaks nädalat enne kavandatud väljumisaega; või

[…]

4. Kohustus tõestada, kas ja millal on reisijat teavitatud lennu tühistamisest, lasub lennuettevõtjal.“

7 Määruse nr 261/2004 artikli 7 lõikes 1 on täpsustatud:

„Kui osutatakse käesolevale artiklile, saavad reisijad hüvitist kuni:

a) 250 euro ulatuses kõikide kuni 1500 kilomeetri pikkuste lendude puhul;

b) 400 euro ulatuses kõikide üle 1500 kilomeetri pikkuste ühendusesiseste lendude ning kõikide muude 1500–3500 kilomeetri pikkuste lendude puhul;

c) 600 euro ulatuses kõikide muude kui punktides a või b nimetatud lendude puhul.“

[…]“

8 Sama määruse artiklis 13 on ette nähtud:

„Kui tegutsev lennuettevõtja maksab hüvitist või täidab muid käesoleva määruse kohaseid kohustusi, ei või käesoleva määruse sätteid tõlgendada nii, et see kitsendaks õigust taotleda vastavalt kohaldatavale õigusele hüvitist mis tahes isikult, sealhulgas kolmandatelt isikutelt. Eelkõige ei piira käesolev määrus mingil moel tegutseva lennuettevõtja õigust taotleda hüvitist reisikorraldajalt või muult isikult, kellega tegutsev lennuettevõtja on sõlminud lepingu. Samamoodi ei tohi käesoleva määruse sätteid tõlgendada nii, et see kitsendaks reisikorraldaja või kolmanda isiku (muu kui reisija) õigust taotleda tegutsevalt lennuettevõtjalt vastavalt kohaldatavatele asjakohastele õigusaktidele hüvitist, kui tegutsev lennuettevõtja on sellise reisikorraldaja või kolmanda isikuga sõlminud lepingu.“ [mõiste „tegutsev lennuettevõtja“ asemel on edasises tekstis kasutatud täpsemat vastet „lendu teenindav lennuettevõtja“]

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

9 B. J. A. Krijgsman broneeris veebisaidil Gate1.nl (edaspidi „veebisait Gate1“) lennupileti lennuettevõtja SLM edasi-tagasi lennule Amsterdami Schipholi lennujaamast (Madalmaad) Paramaribosse (Suriname). Broneeritud lennu kavandatud väljumisaeg oli 14. novembril 2014 kell 15:15.

10 SLM teatas veebisaidile Gate1 lennu tühistamisest 9. oktoobril 2014.

11 B. J. A. Krijgsman sai 4. novembril 2014 veebisaidilt Gate1 e-kirja, milles teatati, et tema lennu uus väljumisaeg on 15. novembril 2014 kell 15:15.

12 Tühistamisest tulenevalt esitas B. J. A. Krijgsman 20. detsembril 2014 SLM-ile kahjuhüvitise nõude, mille SLM jättis 5. märtsil 2015 rahuldamata põhjendusega, et uuest lennu väljumisajast oli veebisaidile Gate1 teatatud juba 9. oktoobril 2014.

13 Veebisait Gate1 teatas B. J. A. Krijgsmanile 12. juunil 2015, et ta ei vastuta B. J. A. Krijgsmanil tekkinud kahju eest, mille hüvitamist viimane temalt nõudis; põhjendustena tõi veebisait Gate1 sisuliselt välja järgmist: esiteks, et tema ülesanne piirdub lepingu sõlmimisega reisija ja lennuettevõtja vahel; teiseks, et tema ei vastuta seega lennuettevõtja tehtud lennuplaani muudatuste eest; ja kolmandaks, et niisuguses olukorras peab reisijaid lennuplaani muudatustest teavitama lennuettevõtja, kellele on broneeringuga koos saadetud ka reisija meiliaadress.

14 B. J. A. Krijgsman nõudis 12. juunil 2015 SLM-ilt uuesti määruse nr 261/2004 artikli 7 lõike 1 punktis c nimetatud 600 euro suurust kindlasummalist hüvitist. Taotlus jäeti rahuldamata 3. septembril 2015.

15 B. J. A. Krijgsman esitas seejärel rechtbank NoordNederland'ile (Põhja-Madalmaade esimese astme kohus) nõude mõista SLM-lt hagi tagamise määrusega välja hüvitisena kõnealune summa.

16 SLM vaidleb sellele nõudele vastu. Ta väidab esmalt, et B. J. A. Krijgsman sõlmis reisilepingu reisibüroo vahendusel. SLM rõhutas, et teatas kõikidele tema pileteid müüvatele reisibüroodele, sealhulgas veebisaidile Gate1, et 14. novembri 2014. aasta lend tühistatakse. Viimaks märkis ta, et lennuettevõtjate puhul on tavapärane saata lende puudutavad teated vahendavatele reisibüroodele, kes on reisijate nimel sõlminud reisi- ja veolepingu ja nemad peavad omakorda teavitama reisijaid. Arvestades SLM-i poolt 9. oktoobril 2014 Gate1-le edastatud teavet, tuleb SLM-i sõnul käesoleval juhul aga asuda seisukohale, et B. J. A. Krijgsmani teavitati tema lennu tühistamisest rohkem kui kaks nädalat enne lennu kavandatud väljumisaega.

17 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et määruses 261/2004 ei ole täpsustatud, mil viisil peab lennuettevõtja reisijaid lennu tühistamisest teavitama siis, kui veoleping on sõlmitud reisibüroo või veebisaidi vahendusel.

18 Neil asjaoludel otsustas rechtbank NoordNederland (Põhja-Madalmaade esimese astme kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Millised (vormilised ja sisulised) nõuded tuleb esitada teavitamiskohustuse täitmisele määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c tähenduses, kui veoleping on sõlmitud reisibüroo vahendusel või broneering on tehtud veebisaidil?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

19 Eelotsusetaotlusest nähtub, et põhikohtuasja hageja on reisija, kes ostis veebipõhise reisibüroo vahendusel pileti SLM-i lennule ja kes nõuab sellelt lennuettevõtjalt määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punktis c ja artiklis 7 ette nähtud hüvitise maksmist, sest talle ei teatatud lennu tühistamisest vähemalt kaks nädalat enne kavandatud väljumisaega.

20 Eelotsusetaotluse kohaselt ei ole siiski vaidlust selles, et rohkem kui kaks nädalat enne asjaomase lennu kavandatud väljumisaega teatas lennuettevõtja veebipõhisele reisibüroole kõnealuse lennu tühistamisest, aga reisibüroo teatas põhikohtuasja hagejale selles alles kümme päeva enne kavandatud väljumisaega. Eelotsusetaotlusest aga ei nähtu, et hageja oleks vaidlustanud selle teabe tingimused või selle tegeliku iseloomu.

21 Niisiis soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus oma küsimusega teada, kas kõnealuse määruse artikli 5 lõike 1 punkti c ja artiklit 7 tuleb tõlgendada nii, et lendu teenindav lennuettevõtja on lennu tühistamise korral kohustatud maksma neis sätetes ette nähtud hüvitist, kui lennu tühistamisest ei ole reisijale teatatud vähemalt kaks nädalat enne kavandatud väljumisaega, kaasa arvatud juhul, kui lennuettevõtja on vähemalt kaks nädalat enne lennu väljumisaega teatanud tühistamisest reisibüroole, kelle vahendusel veoleping asjaomase reisijaga sõlmiti, ja juhul kui reisibüroo ei ole reisijale vastava tähtaja jooksul tühistamisest teatanud.

22 Määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punktis c on sätestatud, et lennu tühistamise korral on asjaomastel reisijatel õigus saada tegutsevalt lennuettevõtjalt hüvitist vastavalt artiklile 7, välja arvatud juhul, kui neid on tühistamisest teavitatud vähemalt kaks nädalat enne kavandatud väljumisaega.

23 Määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 4 kohaselt lasub kohustus tõendada, kas ja millal on reisijat teavitatud lennu tühistamisest, lendu teenindaval lennuettevõtjal.

24 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb liidu õiguse sätte tõlgendamisel arvestada mitte üksnes selle sõnastust, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osaks säte on (kohtuotsus, 16.11.2016, Hemming jt, C-316/15, EU:C:2016:879, punkt 27 ja viidatud kohtupraktika).

25 Käesoleval juhul – ja nagu on märkinud Prantsuse, Austria ja Poola valitsus ning Euroopa Komisjon oma kirjalikes seisukohtades –, nähtub nende sätete selgest sõnastusest, et kuna tegutsev lennuettevõtja ei suutnud tõendada, et kõnealusele reisijale anti tema lennu tühistamisest teada rohkem kui kaks nädalat enne kavandatud väljumisaega, on ta kohustatud maksma neis sätetes ette nähtud hüvitist.

26 Vastupidi SLM-i väidetule peab neid sätteid nii tõlgendama mitte ainult siis, kui veoleping on sõlmitud vahetult reisija ja lennuettevõtja vahel, vaid ka siis, kui leping on sõlmitud niisuguse kolmanda isiku vahendusel, nagu veebipõhine reisibüroo põhikohtuasjas.

27 Nagu nähtub nii määruse nr 261/2004 artikli 3 lõikest 5 ning põhjendustest 7 ja 12, ongi reisijatele hüvitise maksmise kohustus üksnes lendu teenindaval või seda teha kavatseval lennuettevõtjal, kui on rikutud kõnealusest määrusest tulenevaid kohustusi ja nende hulgas määruse artikli 5 lõike 1 punktis c ette nähtud teavitamiskohustust.

28 Üksnes niisuguse tõlgenduse puhul on võimalik täita määruse nr 261/2004 põhjenduses 1 kirja pandud eesmärki tagada reisijate kaitstuse kõrge tase ning garanteerida, et reisija, kelle lend broneeriti enne tühistamist kolmanda isiku vahendusel, saab teha kindlaks määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punktis c ja artiklis 7 ette nähtud hüvitise maksmiseks kohustatud isiku.

29 Veel tuleb tõdeda, et asjaolu, et lendu teenindav lennuettevõtja on täitnud määrusest nr 261/2004 tulenevad kohustused, ei mõjuta tema õigust taotleda riigisisese õiguse alusel hüvitist rikkumise põhjustanud mis tahes isikult, sealhulgas kolmandatelt isikutelt, nagu on ette nähtud selle määruse artiklis 13 (vt selle kohta kohtuotsus, 17.9.2015, van der Lans, C-257/14, EU:C:2015:618, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika).

30 Eelkõige on selles artiklis täpsustatud, et määrus nr 261/2004 ei piira mingil moel lendu teenindava lennuettevõtja õigust taotleda hüvitist reisikorraldajalt või muult isikult, kellega lendu teenindav lennuettevõtja on sõlminud lepingu.

31 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb küsimusele vastata, et määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c ja artiklit 7 tuleb tõlgendada nii, et lendu teenindav lennuettevõtja on lennu tühistamise korral kohustatud maksma neis sätetes ette nähtud hüvitist, kui lennu tühistamisest ei ole reisijale teatatud vähemalt kaks nädalat enne kavandatud väljumisaega, kaasa arvatud juhul, kui lennuettevõtja

on vähemalt kaks nädalat enne lennu väljumisaega teatanud tühistamisest reisibüroole, kelle vahendusel veoleping asjaomase reisijaga sõlmiti, ja kui reisibüroo ei ole reisijale vastava tähtaja jooksul tühistamisest teatanud.

Kohtukulud

32 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kaheksas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004 (millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91) artikli 5 lõike 1 punkti c ja artiklit 7 tuleb tõlgendada nii, et lendu teenindav lennuettevõtja on lennu tühistamise korral kohustatud maksma neis sätetes ette nähtud hüvitist, kui lennu tühistamisest ei ole reisijale teatatud vähemalt kaks nädalat enne kavandatud väljumisaega, kaasa arvatud juhul, kui lennuettevõtja on vähemalt kaks nädalat enne lennu väljumisaega teatanud tühistamisest reisibüroole, kelle vahendusel veoleping asjaomase reisijaga sõlmiti, ja kui reisibüroo ei ole reisijale vastava tähtaja jooksul tühistamisest teatanud.

Allkirjad